

לְהַרִּים אֶת רֹאשׁם בְּעוֹלָם הַזֶּה
 וּבְעוֹלָם הַבָּא.
 מִדְּרַשׁ הַנֶּעְלָם

וְאַלֶּה תוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם
 אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת יִצְחָק. רַבִּי
 יִצְחָק פָּתַח, הַדּוֹדָאִים נִתְּנוּ רִיחַ
 וְגו'. שְׁנוּ רַבּוֹתֵינוּ, לְעֵתִיד לְבֹא
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְחִיָּה אֶת
 הַמֵּתִים וַיִּנְעַר אוֹתָם מֵעַפְרָם
 שֶׁלֹּא יִהְיוּ בְּנֵי עֶפֶר כְּמֹת שְׁהִי
 בַּתְּחִלָּה שֶׁנִּבְרְאוּ מֵעֶפֶר מִמָּשׁ,
 דָּבַר שְׁאִינוֹ מִתְקִיִּים. זֶהוּ שֶׁפְּתוּב
 (בְּרַאשִׁית ב) וַיִּצְרָ ה' אֱלֹהִים אֶת
 הָאָדָם עֶפֶר מִן הָאֲדָמָה.

וּבְאֻרְתָּהּ שָׁעָה יִתְנַעְרוּ מֵעַפֵּר
 מֵאוֹתוֹ הַבְּנֵי, וַיַּעֲמֵדוּ בְּבִנְיָן
 מְקִיָּם לִהְיוֹת לָהֶם קְיִים. זֶהוּ
 שֶׁפְּתוּב (יִשְׁעִיָּה נב) הַתְּנַעֲרֵי מֵעַפֵּר
 קוּמֵי שְׂבִי יְרוּשָׁלַיִם. יִתְקַיְּמוּ
 בְּקִיּוֹם, וַיַּעֲלוּ מִתַּחַת לְאַרְץ,
 וַיִּקְבְּלוּ נִשְׁמַתָּם בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל.
 בְּאוֹרְתָהּ שָׁעָה יִצִּיף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא כָּל מִינֵי רִיחוֹת שֶׁבְּגֵן עֵדֶן
 עֲלֵיהֶם. זֶהוּ שֶׁפְּתוּב הַדּוֹדָאִים
 נִתְּנוּ רִיחַ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵל תִּקְרָא
 הַדּוֹדָאִים אֵלָא הַדּוֹדִים. זֶהוּ
 הַגּוֹף וְהַנְּשָׁמָה שֶׁהֵם דּוֹדִים
 וְרַעִים זֶה עִם זֶה. רַב נַחְמָן אָמַר
 דּוֹדָאִים מִמָּשׁ. מַה הַדּוֹדָאִים
 מוֹלִידִים אֶהְבָּה בְּעוֹלָם, אִף הֵם
 מוֹלִידִים אֶהְבָּה בְּעוֹלָם. וּמַה זֶה
 נִתְּנוּ רִיחַ? כִּשְׁרוֹן מַעֲשֵׂיהֶם,
 לְדַעַת וּלְהַכִּיר אֶת בּוֹרְאָם.

וְעַל פְּתַחֲנוּ - אֵלּוּ פְּתַחֲנוּ שְׁמַיִם
 שֶׁהֵם פְּתוּחִים לְהוֹרִיד נִשְׁמוֹת
 לְפָגְרִים. כָּל מְגֻדִים - אֵלּוּ
 הַנְּשָׁמוֹת. חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים -
 אוֹתָם שְׁיִצְאוּ נִשְׁמַתָּם מֵהַיּוֹם
 כְּמַה שְׁנִים וְאוֹתָם שְׁיִצְאוּ
 נִשְׁמַתָּם מִיָּמִים מוֹעֲטִים וְזָכוּ
 בְּכִשְׁרוֹן מַעֲשֵׂיהֶם לְהַכְּנִס בְּעוֹלָם
 הַבָּא, כָּלֵם עֲתִידִים לִירֵד בְּכַת אַחַת לְהַכְּנִס בְּגוֹפּוֹת
 הַמּוֹכְנִים לָהֶם.

צְדִיקָיָא, כְּלָהוּ בְּחִין לֹוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 בְּגִין לְאַרְמָא רִישִׁיָּהוּ בְּעַלְמָא דִּין וּבְעַלְמָא
 דְּאֵתִי.

מִדְּרַשׁ הַנֶּעְלָם

וְאַלֶּה תוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם אַבְרָהָם הוֹלִיד אֶת
 יִצְחָק. (בְּרַאשִׁית כה) רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז)

הַדּוֹדָאִים נִתְּנוּ רִיחַ וְגו'. תְּנוּ רַבְּנָן, לְעֵתִיד לְבֹא הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְחִיָּה אֶת הַמֵּתִים וַיִּנְעַר אוֹתָם מֵעַפְרָם, שֶׁלֹּא
 יִהְיוּ בְּנֵי עֶפֶר כְּמֹת שְׁהִי בַּתְּחִלָּה שֶׁנִּבְרְאוּ מֵעֶפֶר מִמָּשׁ,
 דָּבַר שְׁאִינוֹ מִתְקִיִּים, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (בְּרַאשִׁית ב) וַיִּצְרָ יי
 אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפֶר מִן הָאֲדָמָה.

וּבְאֻרְתָּהּ שָׁעָה יִתְנַעְרוּ מֵעַפֵּר מֵאוֹתוֹ הַבְּנֵי, וַיַּעֲמֵדוּ
 בְּבִנְיָן מְקִיָּם לִהְיוֹת לָהֶם קְיִוְמָא, הֲדָא הוּא
 דְכְּתִיב, (יִשְׁעִיָּה נב) הַתְּנַעֲרֵי מֵעַפֵּר קוּמֵי שְׂבִי יְרוּשָׁלַיִם,
 יִתְקַיְּמוּ בְּקִיּוְמָא. וַיַּעֲלוּ מִתַּחַת לְאַרְץ וַיִּקְבְּלוּ נִשְׁמַתָּם
 בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל. בְּאוֹרְתָהּ שָׁעָה יִצִּיף (ג"א ישיב) קְדָשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא כָּל מִינֵי רִיחוֹת שֶׁבְּגֵן עֵדֶן עֲלֵיהֶם, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב
 (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) הַדּוֹדָאִים נִתְּנוּ רִיחַ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵל תִּקְרֵי הַדּוֹדָאִים אֵלָא הַדּוֹדִים, זֶהוּ
 הַגּוֹף וְהַנְּשָׁמָה שֶׁהֵם דּוֹדִים וְרַעִים זֶה עִם זֶה. רַב
 נַחְמָן אָמַר, דּוֹדָאִים מִמָּשׁ. מַה הַדּוֹדָאִים מוֹלִידִים
 אֶהְבָּה בְּעוֹלָם, אִף הֵם מוֹלִידִים אֶהְבָּה בְּעוֹלָם. וּמַאי
 נִתְּנוּ רִיחַ, כִּשְׁרוֹן מַעֲשֵׂיהֶם לְדַעַת וּלְהַכִּיר לְבוֹרְאָם.

וְעַל פְּתַחֲנוּ, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) אֵלּוּ פְּתַחֲנוּ שְׁמַיִם שֶׁהֵם
 פְּתוּחִים לְהוֹרִיד נִשְׁמוֹת לְפָגְרִים. כָּל מְגֻדִים, אֵלּוּ
 הַנְּשָׁמוֹת. (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים, אוֹתָם שְׁיִצְאוּ
 נִשְׁמַתָּם מֵהַיּוֹם כְּמַה שְׁנִים, וְאוֹתָם שְׁיִצְאוּ נִשְׁמַתָּם
 מִיָּמִים מוֹעֲטִים, וְזָכוּ בְּכִשְׁרוֹן מַעֲשֵׂיהֶם לְהַכְּנִס בְּעוֹלָם
 הַבָּא, כָּלֵם עֲתִידִים לִירֵד בְּכַת אַחַת לְהַכְּנִס בְּגוֹפּוֹת
 הַמּוֹכְנִים לָהֶם.

הַמּוֹכְנִים לָהֶם.

הַבָּא, כָּלֵם עֲתִידִים לִירֵד בְּכַת אַחַת לְהַכְּנִס בְּגוֹפּוֹת הַמּוֹכְנִים לָהֶם.

אָמַר רַבִּי אֶחָא בַּר יַעֲקֹב, בַּת קוֹל יוֹצֵאת וְאוֹמְרַת: חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים דּוּדִים צְפַנְתִּי לָךְ. צְפַנְתִּי אוֹתָם בְּאוֹתָם הָעוֹלָמוֹת. לָךְ - בְּשַׁבִּילָךְ, בְּשַׁבִּיל שְׂאֵתָה גּוּף קָדוֹשׁ וְנִקְי. דְּבַר אַחַר הַדּוּדָאִים (נְתַנוּ רִיחַ) אֵלּוּ מְלֹאכֵי שְׁלוֹם. נְתַנוּ רִיחַ - אֵלּוּ הַנְּשֵׁמוֹת שֶׁהֵם רִיחַ הָעוֹלָם. נְתַנוּ שְׁבָקוּ כַּמָּה דָּאת אָמַר, (בַּמְדַּבֵּר כֹּא) וְלֹא נָתַן סִיחוּן אֵת יִשְׂרָאֵל.

הִתְאַנָּא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁלֹשׁ כְּתוּבֹת שֶׁל מְלֹאכֵי הַשָּׁרֵת הוֹלְכִים בְּכָל חֲדָשׁ וּבְכָל שַׁבַּת לְלוּוֹת לְנִשְׁמָה עַד מְקוֹם מַעְלָתָהּ. וּבִמְאֵן נֹקִים עַל פְּתַחֲנֵינוּ כָּל מְגַדִּים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵלּוּ הֵן הַגּוֹפּוֹת שֶׁהֵם עוֹמְדִים בְּפִתְחֵי קְבֻרוֹת לְקַבֵּל נִשְׁמָתָן. וְדוּמָ"ה נֹתֵן פֶּתַחַת דְּחִשְׁבָּנָא וְהוּא מְכַרִּיז וְאוֹמַר, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים, אוֹתָם שְׁנַקְבְּרוּ מִכַּמָּה יָמִים וְאוֹתָם שְׁנַקְבְּרוּ מִזְּמַן מוֹעֵט, כֹּלָם צְפַנְתִּי לָךְ לְמִיפָק לְהוּ בְּחִישְׁבָּנָא.

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, עֲתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשַׁמַּח בָּרוּךְ הוּא לְשַׁמַּח בָּאוֹתוֹ זְמַן עִם הַצְּדִיקִים לְהַשְׁרֹת שְׁכִינָתוֹ עִמָּהֶם וְהַכֹּל יִשְׁמַחוּ. הַדָּא הוּא דְכָתִיב, (תְּהִלִּים קד) יִשְׁמַח יי בְּמַעֲשָׂיו. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, עֲתִידִים הַצְּדִיקִים בָּאוֹתוֹ זְמַן, לְבָרָא עוֹלָמוֹת וּלְהַחֲיוֹת מֵתִים.

אָמַר לֹו רַבִּי יוֹסִי, וְהָרִי שְׁנִינוּ (קֵהֶלֶת א) אֵינָן כָּל חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמַשׁ? אָמַר לֹו רַבִּי יְהוּדָה, בְּאֵ שְׁמַע, בְּעוֹד שֶׁהֲרָשְׁעִים בְּעוֹלָם וְיִרְבוּ, כָּל הָעוֹלָם אֵינֻ בְּקִיּוֹם, וְכִשְׁהַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם, אָזִי הָעוֹלָם מֵתָקִים. וְעֲתִידִים לְהַחֲיוֹת מֵתִים כְּמוֹ שְׁאַמְרֵנוּ, (זְכוּרִיה ח) עַד יִשְׁבוּ זְקֵנִים וְזִקְנוֹת בְּרַחֲבוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְאִישׁ מִשְׁעַנְתּוֹ בִּידוֹ מֵרַב יָמִים, לְמַעַל.

בָּאוֹתוֹ זְמַן יִשְׁיֵגוּ הַצְּדִיקִים דַּעַת שְׁלֹמָה. שְׁאַמַּר רַבִּי יוֹסִי, בַּיּוֹם שִׁישְׁמַח הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשָׂיו, עֲתִידִים הַצְּדִיקִים לְהַכִּיר אוֹתוֹ בְּלָבָם, וְאִז תִּרְבֶּה הַהִשְׁפָּלָה בְּלָבָם כְּאִלּוּ רָאוּ אוֹתוֹ בְּעֵינָי.

אָמַר רַבִּי אֶחָא בַּר יַעֲקֹב, בַּת קוֹל יוֹצֵאת וְאוֹמְרַת, חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים דּוּדִים צְפַנְתִּי לָךְ. צְפַנְתִּי אוֹתָם בְּאוֹתָם הָעוֹלָמוֹת. לָךְ, בְּשַׁבִּילָךְ, בְּשַׁבִּיל שְׂאֵתָה גּוּף קָדוֹשׁ וְנִקְי. דְּבַר אַחַר הַדּוּדָאִים (נְתַנוּ רִיחַ) אֵלּוּ מְלֹאכֵי שְׁלוֹם. נְתַנוּ רִיחַ, אֵלּוּ הַנְּשֵׁמוֹת שֶׁהֵם רִיחַ הָעוֹלָם. נְתַנוּ שְׁבָקוּ כַּמָּה דָּאת אָמַר, (בַּמְדַּבֵּר כֹּא) וְלֹא נָתַן סִיחוּן אֵת יִשְׂרָאֵל.

הִתְאַנָּא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁלֹשׁ כְּתוּבֹת שֶׁל מְלֹאכֵי הַשָּׁרֵת הוֹלְכִים בְּכָל חֲדָשׁ וּבְכָל שַׁבַּת לְלוּוֹת לְנִשְׁמָה עַד מְקוֹם מַעְלָתָהּ. וּבִמְאֵן נֹקִים עַל פְּתַחֲנֵינוּ כָּל מְגַדִּים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵלּוּ הֵן הַגּוֹפּוֹת שֶׁהֵם עוֹמְדִים בְּפִתְחֵי קְבֻרוֹת לְקַבֵּל נִשְׁמָתָן. וְדוּמָ"ה נֹתֵן פֶּתַחַת דְּחִשְׁבָּנָא וְהוּא מְכַרִּיז וְאוֹמַר, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים, אוֹתָם שְׁנַקְבְּרוּ מִכַּמָּה יָמִים וְאוֹתָם שְׁנַקְבְּרוּ מִזְּמַן מוֹעֵט, כֹּלָם צְפַנְתִּי לָךְ לְמִיפָק לְהוּ בְּחִישְׁבָּנָא.

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, עֲתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשַׁמַּח בָּאוֹתוֹ זְמַן עִם הַצְּדִיקִים, לְהַשְׁרֹת שְׁכִינָתוֹ עִמָּהֶם וְהַכֹּל יִשְׁמַחוּ בְּאוֹתָהּ שְׁמָחָה, הַדָּא הוּא דְכָתִיב, (תְּהִלִּים קד) יִשְׁמַח יי בְּמַעֲשָׂיו. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, עֲתִידִים הַצְּדִיקִים בָּאוֹתוֹ זְמַן, לְבָרָא עוֹלָמוֹת וּלְהַחֲיוֹת מֵתִים.

אָמַר לִיָּה רַבִּי יוֹסִי, וְהַתֵּנָן (קֵהֶלֶת א) אֵינָן כָּל חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמַשׁ. אָמַר לִיָּה רַבִּי יְהוּדָה, תָּא שְׁמַע, בְּעוֹד שֶׁהֲרָשְׁעִים בְּעוֹלָם וְיִרְבוּ, כָּל הָעוֹלָם אֵינֻ בְּקִיּוֹם, וְכִשְׁהַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם אָזִי הָעוֹלָם מֵתָקִים. וְעֲתִידִים לְהַחֲיוֹת מֵתִים כְּדִקְאֶמְרָן, (זְכוּרִיה ח) עוֹד יִשְׁבוּ זְקֵנִים וְזִקְנוֹת בְּרַחֲבוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְאִישׁ מִשְׁעַנְתּוֹ בִּידוֹ מֵרַב יָמִים, כְּדִכְתִּיב לְעִיל.

בָּאוֹתוֹ זְמַן, יִשְׁיֵגוּ הַצְּדִיקִים דַּעַת שְׁלֹמָה, דְּאָמַר רַבִּי יוֹסִי, בַּיּוֹם שִׁישְׁמַח הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹבְדוּי,

הָעוֹלָם מֵתָקִים. וְעֲתִידִים לְהַחֲיוֹת מֵתִים כְּמוֹ שְׁאַמְרֵנוּ, (זְכוּרִיה ח) עַד יִשְׁבוּ זְקֵנִים וְזִקְנוֹת בְּרַחֲבוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְאִישׁ מִשְׁעַנְתּוֹ בִּידוֹ מֵרַב יָמִים, לְמַעַל.

בָּאוֹתוֹ זְמַן יִשְׁיֵגוּ הַצְּדִיקִים דַּעַת שְׁלֹמָה. שְׁאַמַּר רַבִּי יוֹסִי, בַּיּוֹם שִׁישְׁמַח הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשָׂיו, עֲתִידִים הַצְּדִיקִים לְהַכִּיר אוֹתוֹ בְּלָבָם, וְאִז תִּרְבֶּה הַהִשְׁפָּלָה בְּלָבָם כְּאִלּוּ רָאוּ אוֹתוֹ בְּעֵינָי.